

Matematiikan perusmetodit/mat.

Harjoitus 6 syksy 2010

A osa:

Laskusääntöjä: $a^3 - b^3 = (a-b)(a^2 + ab + b^2)$ ja $a^3 + b^3 = (a+b)(a^2 - ab + b^2)$.

1. Ratkaise yhtälö

a) $e^{-2x+1} = 2$, b) $\log_2(\log_2 x) = -1$, c) $\log_{10}(x^2 - 1) = 1 + \log_{10}(x - 1)$,
d) $\ln \sqrt{x-1} + \ln \sqrt{2x-1} = \ln \sqrt{3}$, e) $2^{x^2} = 3^{2x}$, f) $\log_2 2x = \log_4 3x$.

2. Olkoon $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \ln(\sqrt{1+x^2} - x)$. Osoita, että f on pariton funktio.

3. Osoita tarkasti (funktion raja-arvon määritelmään perustuen), että

a) $\lim_{x \rightarrow 2} (11x - 18) = 4$, b) $\lim_{x \rightarrow -5} (-3x + 1) = 16$.

4. Olkoot $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = a$ ja $c \in \mathbb{R}$. Osoita, että $\lim_{x \rightarrow x_0} (cf(x)) = ca$.

5. Olkoon $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = a < 0$. Osoita, että on olemassa sellainen aito ympäristö $B'_\delta(x_0)$, että $f(x) < \frac{a}{2} < 0$ aina, kun $x \in B'_\delta(x_0)$.

6. Laske raja-arvot

a) $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{\sqrt{x-2}\sqrt{3}}{x^2+2}$, b) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+x)^2-1}{(1+x)^3-1}$, c) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{1}{x-1} \left(\frac{1}{x+3} - \frac{2}{3x+5} \right)$.

7. Laske raja-arvot

a) $\lim_{x \rightarrow 5} \frac{x-5}{x^2-4x-5}$, b) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^3-2x^2+x-2}{x^2-2x}$, c) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3-1}{x^2-1}$, d) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^4-1}{x^6-1}$.

8. Laske raja-arvot

a) $\lim_{x \rightarrow -2} \frac{x^3+8}{|x|-2}$, b) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x+4}-2}{x}$, c) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{2x+1}-\sqrt{x+2}}{x-1}$,

d) $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$, kun $\sqrt{5-2x^2} \leq f(x) \leq \sqrt{5-x^2}$ kaikilla $x \in [-1, 1]$.

Matematiikan perusmetodit/mat.

Harjoitus 6 syksy 2010

B osa:

1. Ratkaise epäyhtälö

a) $2 \cdot 4^x - 2^x > 1$, b) $\log_{\frac{1}{2}}(2x - 1) + 2 > \log_{\frac{1}{2}}(3x - 4)$,

c) $\log_{\frac{1}{2}} 2x < \log_2 7$, d) $2^{x^2} < 3^{2x}$.

2. Osoita tarkasti (funktion raja-arvon määritelmään perustuen), että

a) $\lim_{x \rightarrow -2} x^2 = 4$, b) $\lim_{x \rightarrow 3} 2x^2 - 5x - 8 = -5$.

3. Olkoot $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = a$ ja $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = b \neq 0$. Osoita, että

a) $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{g(x)} = \frac{1}{b}$, b) $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{a}{b}$.

(Vihje: Lause 4.2.2, osan A tehtävä 5 ja Lauseen 4.2.3 kohta (ii) oletetaan tunnetuiksi.)

4. Osoita, että jos jokaisella $\varepsilon > 0$ reaaliluku $a < \varepsilon$, niin $a \leq 0$.

5. Olkoot $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = a$ ja $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = b$. Osoita, että jos $f(x) \leq g(x)$ x_0 :n jossakin aidossa ympäristössä, niin $a \leq b$.

6. Laske raja-arvot

a) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{|x-2|+|x+2|}{|x^2-4|}$, b) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x-\sqrt{2x}}{x^2-4}$, c) $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{x} - \frac{1}{x\sqrt{1+x^2}} \right)$, d) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{x+27}-3}{x}$.